

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Το σχολείο που θέλει να αναπτύξει τη δημιουργικότητα των μαθητών του πρέπει να στρέψει προγράμματα, βιβλία, μεθόδους διδασκαλίας, **διδάσκοντες** και διδασκόμενους προς αυτή την κατεύθυνση. Η μηχανική μάθηση, η τυποποίηση της διδασκαλίας ή της εργασίας, η παθητική επανάληψη, η παιδαγωγική του «κάνε αυτό που σου λέω» και του «κάνε το, όπως σου το λέω» θα αποκλειστούν και θα αντικατασταθούν με μεθόδους όσο γίνεται περισσότερο ενεργητικές. [...]*

Πιο συγκεκριμένα, η σχολική ζωή στο δημιουργικό σχολείο θα μπορούσε να οργανωθεί με τρόπους που να ευνοούν τις πρωτοβουλίες, τις επιλογές, τις εργασίες των μαθητών σε θέματα που τους ενδιαφέρουν. Να ανατίθεται, για παράδειγμα, στους μαθητές η οργάνωση και παρουσίαση ορισμένων μαθημάτων, διάφορες εκθέσεις, έκδοση περιοδικού ή εφημερίδας, θεατρικές παραστάσεις, μουσικές παρουσίες, ομιλίες, συζητήσεις για θέματα επικαιρότητας, κοινωνικά ή πολιτικά, επιστημονικά, καλλιτεχνικά κτλ. Σε μια τέτοια οργάνωση, καθοριστικό ρόλο θα παίξουν οι ομάδες των μαθητών, με την προϋπόθεση ότι διδάσκοντες και διδασκόμενοι θα απαλλαγούν από την πίεση των ποικίλων εξετάσεων και από το **αδιάκοπο** κυνήγι της ύλης και του χρόνου.

Στο δημιουργικό σχολείο ο διδάσκων θα τονίσει ιδιαίτερα τη συμμετοχή των μαθητών στο διάλογο, ώστε να είναι όσο το δυνατόν ενεργητικότερη.[...]* Θα προσέξει, επίσης, ιδιαίτερα το είδος των ερωτήσεων. Δεν πρέπει να είναι αυτές που «ξέρει» την απάντηση και την περιμένει, γιατί τότε ακούει αδιάφορα ή δεν ακούει καθόλου τις άλλες απαντήσεις, ώσπου να ακούσει την αναμενόμενη, οπότε και ενθουσιάζεται. Ο ίδιος ο μαθητής δεν απορεί, δε ρωτάει, δεν ενθαρρύνεται στην απορία ή στην ερώτηση, δε βλέπει να λαμβάνεται υπόψη η προσπάθειά του και, κατά συνέπεια, δε διακινδυνεύει μια απάντηση λαθεμένη. Ο δημιουργικός μαθητής **δυσφορεί** σε τέτοιες συνθήκες μαθήματος και αντιδρά συχνά με **απρόεπια** ή με ειρωνεία.

«Να κάνετε ερωτήσεις που να μην ξέρετε την απάντηση», αυτό είναι το αίτημα της δημιουργικότητας. Η στενή, όμως, αντίληψη για την αγωγή* , που περιορίζει το ρόλο της στο γνωστικό υλικό, δεν αφήνει το διδάσκοντα να κινηθεί στον ευρύτερο χώρο της **συλλογικής** προσπάθειας και της γόνιμης ανταλλαγής ιδεών. [...]*

Γενικά, το δημιουργικό σχολείο βοηθάει τους μαθητές να χρησιμοποιούν τα χέρια τους, να κατασκευάζουν, να κάνουν πειράματα, να ερευνούν, να αναζητούν, να αποκτούν προσωπικές εμπειρίες και γνώσεις – όχι μόνο από τα βιβλία – να δημιουργούν κάτι δικό τους, να «ποιούν* ».

Κώστας Μπαλάσκας, «Το σχολείο της δημιουργικότητας», εκδ. Γρηγόρη (Απόσπασμα – Διασκευή).

*[...]: παραλείπεται κείμενο

*αγωγή: μάθηση, μόρφωση

*ποιούν: κατασκευάζουν, δημιουργούν.

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο σε 100 λέξεις.

2. α) Να εντοπίσετε τη δομή και τον τρόπο ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου («Πιο συγκεκριμένα χρόνου»). Να αιτιολογήσετε της απάντησή σας.

β) Να εντοπίσετε τρεις συνδεδεμένες λέξεις στην τρίτη και τέταρτη παράγραφο του κειμένου και να αποδώσετε τη σημασία τους.

3 α) Να γίνει πλήρης συντακτική ανάλυση στις παρακάτω προτάσεις:

- ✓ Ανακάλυψαν το DNA κι ήταν περήφανοι.
- ✓ Μου είναι δύσκολο να το πιστέψω.
- ✓ Τραγουδούσε ωραία τα δημοτικά τραγούδια.
- ✓ Θεωρούν τον καθηγητή αφηρημένο.
- ✓ Η δασκάλα μοίρασε με χαρά στα παιδιά καραμέλες.
- ✓ Του έδωσε ένα τριαντάφυλλο.
- ✓ Την Παρασκευή έγινε ένα σοβαρό τροχαίο στην εθνική οδό.
- ✓ Οι ληστές συνελήφθησαν από τους αστυνομικούς

β) «οι ιντερνετικές υπηρεσίες αναδιαμορφώνουν τα προϊόντα του στον τομέα τόσο της ενημέρωσης, όσο και της ψυχαγωγίας, ενώ οι απαιτήσεις από την αισθητική εικόνας και σεναρίων έχουν απογειωθεί». «Στο δημιουργικό σχολείο ο διδάσκων θα τονίσει ιδιαίτερα τη συμμετοχή των μαθητών στο διάλογο, ώστε να είναι όσο το δυνατόν ενεργητικότερη. Θα προσέξει, επίσης, ιδιαίτερα το είδος των ερωτήσεων».

Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης (ενεργητική- παθητική) σε καθεμιά από τις παραπάνω προτάσεις και να τη μετατρέψετε στην αντίθετή της.

γ) Να συμπληρώσετε τα παρακάτω κενά με τον κατάλληλο τύπο του ρήματος που σας δίνεται στην παρένθεση

- ✓ Ο μαθητής(εκφράζω, οριστική παρατατικού) με θάρρος τις απόψεις του στην τάξη.
- ✓(συμβαίνει, οριστική αορίστου) ένα αναπάντεχο γεγονός, χθες, στο κέντρο της Αθήνας.
- ✓(περιγράφω, β' ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου) αυτό που βλέπεις, σε παρακαλώ.
- ✓ Διέφυγε τον κίνδυνο, αλλά δε θέλω (διαφεύγω, υποτακτική αορίστου) της προσοχής σου.
- ✓ Ο δημοσιογράφος σχεδόν(εισβάλλω, οριστική αορίστου) στο σπίτι της γριούλας που κέρδισε το λαχείο.

δ) Να αναγνωρίσετε το είδος και τη συντακτική θέση των αντωνυμιών στις παρακάτω προτάσεις

- ✓ Δεν είναι τέτοιος άνθρωπος.
- ✓ Μερικοί τον άκουσαν.
- ✓ Γράψε ό,τι νομίζεις.
- ✓ Τα τηλεοπτικά κανάλια τού έδωσαν πολύ χρόνο, για να παρουσιάσει τις θέσεις του.

ε) Να σχηματίσετε τα μονολεκτικά παραθετικά των παρακάτω λέξεων διατηρώντας την πτώση και τον αριθμό που βρίσκονται: μεγάλης, ασημένιος, καλά(επίρρημα), λίγων.

4)α) Από ποια συνθετικά αποτελούνται οι παρακάτω λέξεις: οργανοπαίχτης, ανεβοκατεβαίνω, αγριόγατα, σγουρομάλλης, κακότροπος. Σε ποια κατηγορία συνθέτων ανήκουν αυτές οι λέξεις;

β) Να βρείτε ένα συνώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις: διδάσκοντες, αδιάκοπο, δυσφορεί, απρέπεια, συλλογικής

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Αποφασίζετε να συντάξετε ένα άρθρο για τη σχολική ιστοσελίδα.

Στο άρθρο αυτό να αναφερθείτε:

α) στα εφόδια που πρέπει να προσφέρει το σχολείο στους μαθητές

β) να αναλύσετε τα στοιχεία από τα οποία πρέπει να απαλλαγεί το σημερινό σχολείο, ώστε να γίνει δημιουργικό.



ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Β.ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1) Περίληψη: Το κείμενο αναφέρεται στην προοπτική οργάνωσης και λειτουργίας ενός δημιουργικού σχολείου που θα αποστρέφεται τη μετάδοση στείρων γνώσεων. Προτείνεται, λοιπόν, μια μαθησιακή διαδικασία που θα αυξήσει τις δυνατότητες ενασχόλησης των μαθητών με πνευματικές, κοινωνικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Αυτό προϋποθέτει την κατάργηση του βαθμοθηρικού, εξετασιοκεντρικού πνεύματος κι την επικράτηση του διαλόγου στις σχολικές αίθουσες. Είναι απαραίτητο οι μαθητές να παροτρύνονται για σκέψη και δημιουργία αναζητώντας απαντήσεις σε ερωτήματα που τίθενται προς διεύρυνση. Μ' αυτόν τον τρόπο οι μαθητές θα ανακαλύπτουν τις κλίσεις τους και θα τις αξιοποιούν εποικοδομητικά.

2 α) Δομή παραγράφου

Θεματική περίοδος : «Πιο συγκεκριμένα, η σχολική ζωή ...που τους ενδιαφέρουν»

Λεπτομέρειες- Σχόλια: «Να ανατίθεται... χρόνου»

Πρόταση- κατακλείδα: Παραλείπεται

Τρόπος ανάπτυξης : Η δεύτερη παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο των παραδειγμάτων. Αναφέρει διάφορα παραδείγματα, τρόπους με σκοπό το σχολείο να γίνει πιο δημιουργικό. Συγκεκριμένο χωρίο: «Να ανατίθεται... καλλιτεχνικά». Λέξη – κλειδί: για παράδειγμα.

β) επίσης- προσθήκη, γιατί- αιτιολόγηση, όμως- αντίθεση

3) α) Συντακτική αναγνώριση

- ✓ Ανακάλυψαν (ρήμα) το DNA (αντικείμενο) κι ήταν(ρήμα) περήφανοι (κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος)
- ✓ Μου (γενική προσωπική) είναι δύσκολο (ρήμα- απρόσωπη έκφραση) να το(αντικείμενο στο ρήμα πιστέψω) πιστέψω (δευτερεύουσα πρόταση- υποκείμενο στην απρόσωπη έκφραση)
- ✓ Τραγουδούσε(ρήμα) ωραία (επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα) τα δημοτικά (επιθετικός προσδιορισμός στα τραγούδια) τραγούδια (σύστοιχο αντικείμενο)
- ✓ Θεωρούν(ρήμα) τον καθηγητή(αντικείμενο) αφηρημένο(κατηγορούμενο στο αντικείμενο του ρήματος)
- ✓ Η δασκάλα(υποκείμενο) μοίρασε(ρήμα) με χαρά (εμπρόθετος προσδιορισμός του τρόπου) στα παιδιά (έμμεσο αντικείμενο) καρταμέλες(άμεσο αντικείμενο)

- ✓ Του (έμμεσο αντικείμενο) έδωσε(ρήμα) ένα τριαντάφυλλο(άμεσο αντικείμενο)
- ✓ Την Παρασκευή(αιτιατική του χρόνου) έγινε (ρήμα)ένα(επιθετικός προσδιορισμός στο τροχαίο) σοβαρό(επιθετικός προσδιορισμός στο τροχαίο) τροχαίο(υποκείμενο) στην εθνική(επιθετικός προσδιορισμός στην οδό) οδό(εμπρόθετος προσδιορισμός τόπου στο ρήμα)
- ✓ Οι ληστές(υποκείμενο) συνελήφθησαν(ρήμα) από τους αστυνομικούς(εμπρόθετος προσδιορισμός ποιητικού αιτίου)

β) Ενεργητική- Παθητική σύνταξη

- ✓ οι ιντερνετικές υπηρεσίες αναδιαμορφώνουν τα προϊόντα του στον τομέα τόσο της ενημέρωσης, όσο και της ψυχαγωγίας-ενεργητική σύνταξη
- ✓ ενώ οι απαιτήσεις από την αισθητική εικόνας και σεναρίων έχουν απογειωθεί – παθητική σύνταξη
- ✓ Στο δημιουργικό σχολείο ο διδάσκων θα τονίσει ιδιαίτερα τη συμμετοχή των μαθητών στο διάλογο, ώστε να είναι όσο το δυνατόν ενεργητικότερη- ενεργητική σύνταξη
- ✓ Θα προσέξει, επίσης, ιδιαίτερα το είδος των ερωτήσεων- ενεργητική σύνταξη

Μετατροπή της σύνταξης στην αντίθετή της

- ✓ Τα προϊόντα του στον τομέα τόσο της ενημέρωσης, όσο και της ψυχαγωγίας αναδιαμορφώνονται από τις ιντερνετικές υπηρεσίες
- ✓ ενώ η αισθητική εικόνας και σεναρίων έχει απογειώσει τις απαιτήσεις.
- ✓ Στο δημιουργικό σχολείο θα τονιστεί ιδιαίτερα η συμμετοχή των μαθητών στο διάλογο από τον διδάσκοντα, ώστε να είναι όσο το δυνατόν ενεργητικότερη
- ✓ Θα προσεχθεί, επίσης, ιδιαίτερα το είδος των ερωτήσεων

γ) Ρήματα- χρόνοι

- ✓ Εξέφραζε
- ✓ Συνέβη
- ✓ περιέγραψε
- ✓ να διαφύγει
- ✓ Εισέβαλε

δ) Αντωνυμίες

- ✓ **Τέτοιος-** δεικτική αντωνυμία- επιθετικός προσδιορισμός στο άνθρωπος
- ✓ **Μερικοί-** αόριστη αντωνυμία- υποκείμενο του ρήματος/ τον- προσωπική αντωνυμία, αντικείμενο στο ρήμα άκουσαν
- ✓ **Ό,τι-** αναφορική αντωνυμία- αντικείμενο στο νομίζεις
- ✓ **Του-** προσωπική αντωνυμία- αντικείμενο στο έδωσαν / του- κτητική αντωνυμία- γενική κτητική.

ε) Παραθετικά

- ✓ **μεγάλης-** μεγαλύτερης- μέγιστης
- ✓ **ασημένιος-** δεν έχει
- ✓ **καλά(επίρρημα) –** καλύτερα- κάλλιστα
- ✓ **λίγοι-** λιγότεροι- ελάχιστοι

- 4) α) **οργανοπαίχτης-** όργανο+ παίζω= αντικειμενικό
ανεβοκατεβαίνω- ανεβαίνω+ κατεβαίνω= παρατακτικό
αγριόγατα- αγρία+ γάτα= προσδιοριστικό
σγουρομάλλης- σγουρά+ μαλλιά= κτητικό
κακότροπος- κακός + τρόπος = κτητικό

- β) **διδάσκοντες-** εκπαιδευτικοί
αδιάκοπο- συνεχές
δυσφορεί- δυσανασχετεί
απρέπεια- αγένεια
συλλογικής- ομαδικής

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Πρόκειται για άρθρο, συνεπώς, είναι απαραίτητος ο τίτλος . Σκοπός η πειθώ κι η πληροφόρηση. Ο μαθητής μπορεί να σταθεί στην επικαιρότητα. Χαρακτηριστικά :Ύφος σοβαρό , αναφορική λειτουργία της γλώσσας. Στον πρόλογο εκτίθεται το θέμα, ενώ στο κυρίως θέμα παρατίθεται επαρκές αποδεικτικό υλικό, για να διασαφηνιστεί η κυρίαρχη ιδέα. Προτεινόμενα ρηματικά πρόσωπα :γ' ενικό , γ' πληθυντικό πρόσωπο.

Πρόλογος – Εισαγωγή θέματος

Τίτλος : «Ο στόχος και τα προβλήματα του σύγχρονου σχολείου»

« Το σύγχρονου σχολείο κι οι αδυναμίες του»

«Το σχολείο της δημιουργικότητας, της σκέψης και της φαντασίας νοσεί»

Τα τελευταία χρόνια το σχολείο έρχεται αντιμέτωπο με πολλές μεταρρυθμίσεις. Αλλάζουν τα αναλυτικά προγράμματα, ο τρόπος διδασκαλίας, ο τρόπος αξιολόγησης μαθητών, η εξεταστέα ύλη . Όμως, πριν από κάθε αλλαγή, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη αν επιτυγχάνεται ο στόχος του σχολείου. Το σχολείο αποτελεί σημαντικό φορέα αγωγής και μόρφωσης του ανθρώπου. Μέσα από τη φοίτησή του στο σχολείο αποκτά όλα εκείνα τα εφόδια που του είναι απαραίτητα, ώστε να γίνει ένας υπεύθυνος, ώριμος και δημιουργικός πολίτης, ο οποίος θα ενταχθεί ομαλά στην κοινωνία.

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: ΕΦΟΔΙΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΠΟΚΤΑ Ο ΜΑΘΗΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ (ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ)

- ✚ Διευρύνει τους γνωστικούς ορίζοντες των νέων ,να εμπνέει και να ικανοποιεί τη φιλομάθειά τους.
- ✚ Διαμορφώνει χαρακτήρα και να διαπλάθει το ήθος τους μέσα από τη μετάδοση ηθικών αξιών ,ιδανικών και προτύπων.
- ✚ Καλλιεργεί τις κλίσεις και να αναδεικνύει τις δημιουργικές τους ικανότητες
- ✚ Συμβάλλει στην προετοιμασία τους για την άσκηση επαγγέλματος
- ✚ Αναπτύσσει την πολιτική και κοινωνική συνείδησή τους με βάση τις αξίες της δημοκρατίας ,της ελευθερίας και της δικαιοσύνης.
- ✚ Ενισχύει την ανεξαρτησία ,την αυτονομία ,την ελευθερία του ανθρώπου
- ✚ Διαμορφώνει την πολιτιστική συνείδηση : η εκπαίδευση έχει στενή σύνδεση με τη δημιουργία εθνικής ταυτότητας αφενός με τη μεταβίβαση της παράδοσης ,αφετέρου με τη δημιουργία ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων.
- ✚ Προσφέρει συναισθηματική πληρότητα ,ισορροπία ,υγεία, αυτοπεποίθηση.

Μεταβατική παράγραφος - Σύνδεση των δυο ζητούμενων: Για να επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι, θα πρέπει η σχολική κοινότητα να απαλλαγεί από τα «αγκάθια», τα στοιχεία εκείνα που δυσχεραίνουν τη μαθησιακή διαδικασία και απομακρύνουν τους μαθητές από το όνειρο ενός δημιουργικού σχολείου.

Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ – ΤΑ ΣΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΠΑΛΛΑΓΕΙ (ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΧΡΟΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ)

- ✚ Στις ελλείψεις σε υλικοτεχνική υποδομή, εποπτικά μέσα διδασκαλίας και εξειδικευμένο διδακτικό προσωπικό.
- ✚ Στις μορφωτικές ανισότητες και την ανεπαρκή εξασφάλιση συνθηκών αληθινής αξιοκρατίας
- ✚ Στην υπονόμηση της αυτοτελούς μορφωτικής λειτουργίας της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κάτω από την πίεση του γνωσιοκεντρικού και εξετασιοκεντρικού χαρακτήρα της οργάνωσής της
- ✚ Στην αδυναμία συναρμογής γενικής παιδείας και επαγγελματικής κατάρτισης
- ✚ Στην εντατικοποίηση των σπουδών και στη συνακόλουθη επικράτηση βαθμοθηρικού και χρησιμοθηρικού πνεύματος.
- ✚ Η αποκοπή από τα πραγματικά κοινωνικά προβλήματα ,ο εξωραϊσμός της πραγματικότητας .
- ✚ Η ανεπάρκεια να απαντήσει στα ερωτήματα των νέων, να ικανοποιήσει ουσιαστικές τους ανάγκες .

Επίλογος – συμπέρασμα

Κρίνεται, λοιπόν, αναγκαίο το σύγχρονο σχολείο να αντιμετωπίσει τα προβλήματά του, να αναβαθμιστεί, να γίνει πιο δημιουργικό, ώστε να εκπληρώσει τους στόχους του. Μην ξεχνάμε ότι το σχολείο είναι πηγή δύναμης, δημιουργικής σκέψης και θεωρείται ο κινητήριος μοχλός κάθε δραστηριότητας του ανθρώπου.

